

OKVIRNI PROGRAM USPOSABLJANJA MLADEGA RAZISKOVALCA (MR)¹

1. OSNOVNI PODATKI

Ime in priimek mentorja:	Darko Friš	Evidenčna številka mentorja pri ARIS (SICRIS) :	11361
E-naslov mentorja:	darko.fris@um.si	Tel. štev. mentorja:	041343344
Ime in priimek vodje raziskovalnega programa:	Darko Friš	Evidenčna številka vodje RP pri ARIS (SICRIS) :	11361
Naziv raziskovalnega programa:	Preteklost severovzhodne Slovenije med slovenskimi zgodovinskimi deželami in v interakciji z evropskim sosedstvom	Evidenčna številka RP pri ARIS (SICRIS) :	P6-0138 (A)
Članica Univerze v Mariboru (RO UM), kjer bo potekalo usposabljanje:	Filozofska fakulteta (FF UM)	Evidenčna številka RO UM pri ARIS (SICRIS) :	2565
Oznaka raziskovalnega področja po klasifikaciji ARIS :	6.01 Zgodovinopisje	Oznaka raziskovalnega področja po klasifikaciji Ortelius:	22.5 Contemporary history

2. OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA IN CILJEV DOKTORSKE RAZISKAVE²

Izhodišče raziskovalne naloge mladega raziskovalca in njena umestitev v raziskovalni program v katerega je vključen mentor, delovna hipoteza, cilji raziskave in predvideni rezultati s poudarkom na izvirnem prispevku k znanosti:

¹ Izraz mladi raziskovalec je zapisan v moški slovnični obliki in je uporabljen kot nevtralen za ženske in moške.

² Raziskovalni in študijski program usposabljanja morata biti skladna z vsebino raziskovalnega programa, katerega član je mentor.

ZNANSTVENA IZHODIŠČA

Okvirni program usposabljanja mladega raziskovalca v obdobju delovanja Kraljevine SHS/Jugoslavije jemlje za izhodišče raziskave zemljepisno območje severovzhodne Slovenije v najširšem smislu, s čimer navedeni prostor ostaja v središču celotnega raziskovalnega opusa usposabljanja. Dosledno pa se bo povezovalo z razvojnimi procesi v ostalih slovenskih zgodovinskih deželah. Študije identitete so interdisciplinarna področja raziskovanja, ki se osredotočajo na preučevanje različnih vidikov človeške identitete. Identiteta vključuje kompleksno mrežo dejavnikov, ki vključujejo osebne, socialne, kulturne, etnične, spolne in druge vidike posameznikovega razumevanja samega sebe. Študije identitete proučujejo, kako se identiteta oblikuje, spreminja in izraža v različnih kontekstih, vključno z družbenimi, političnimi, kulturnimi in zgodovinskimi okviri. To področje raziskovanja se ukvarja z vprašanji o tem, kako se posamezniki identificirajo z različnimi skupinami, kot so nacionalnost, rasa, spol, spolna usmerjenost, veroizpoved, poklic, socialni status itd. Poleg tega se osredotoča na razumevanje vpliva družbenih struktur, kot so družina, šola, mediji, politika, na oblikovanje in izražanje identitete. Študije identitete uporabljajo različne pristope in metode raziskovanja, cilj je pridobiti celovito razumevanje identitete in njenega vpliva na posameznike ter družbo kot celoto. Prehod Slovencev iz avstrijskih državljanov v državljane Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev/Jugoslavije je prinesel različne spremembe in izzive pri oblikovanju identitete Slovencev znotraj nove državne tvorbe, kjer so bili združeni z drugimi južnoslovanskimi narodi. Medtem ko so se nekateri Slovenci hitro poistovetili z novo jugoslovansko identiteto in jo sprejeli kot del njihovega nacionalnega zavedanja, so drugi še naprej ohranjali močno slovensko zavest. V Kraljevini SHS/ Jugoslaviji so bili Slovenci del večje južnoslovanske kulture in družbe, kar je prineslo tako priložnosti kot tudi izzive za ohranjanje slovenske kulture in jezika. Politična identiteta Slovencev se je prav tako spreminjala, saj so se morali prilagoditi novim političnim strukturam in sistemom, ki so vladali v Kraljevini SHS/ Jugoslaviji. Gospodarske spremembe in politike v novi državi so prav tako vplivale na ekonomsko identiteto Slovencev. Nekateri so našli nove priložnosti v okviru širšega trga Kraljevine SHS/Jugoslavije, medtem ko so se drugi soočali s težavami in izzivi v novem gospodarskem okolju. V celoti je bila preobrazba iz avstrijskih državljanov v jugoslovanske državljane kompleksen proces, ki je vplival na različne vidike identitete Slovencev.

VKLJUČITEV V RAZISKOVALNO DEJAVNOST

V času po razpadu A-O monarhije se je v okviru kasnejših političnih, družbenih in kulturnih sprememb v Kraljevini SHS/Jugoslaviji in po njenem razpadu izoblikovala sodobna identiteta Slovencev. Z novimi raziskavami bo mladi raziskovalec osvetlil vprašanje narodne identitete, kar bo pomenilo pomemben doprinos v okviru programske skupine »Preteklost severovzhodne Slovenije med slovenskimi zgodovinskimi deželami in v interakciji z evropskimi sosedi« glede zgodovinskega razvoja slovenske identitete po Veliki vojni. Raziskovalno delo mladega raziskovalca pa bo neposredno povezano tudi s temeljno tematiko programskega jedra »Dediščinska znanost in podnebne spremembe: nove raziskave z interdisciplinarnim pristopom in uporabo umetne inteligence«.

DELOVNA HIPOTEZA

V obdobju 1918-1941 je bila preobrazba Slovencev iz avstrijskih državljanov v jugoslovanske kompleksen proces, ki je vplival na različne vidike slovenske identitete.

CILJI RAZISKAVE

Cilji raziskave bo analiza razumevanja spreminjanja slovenske identitete po nastanku Kraljevine SHS, kasnejši Kraljevini Jugoslaviji do njenega razpada. Raziskava bo zasnovana na sodobnem interdisciplinarnem pristopu, ki povezuje humanistiko z drugimi znanstvenimi disciplinami, ki skupaj obravnavajo pomembne teme dediščinske znanosti.

IZVIRNI PRISPEVEK K ZNANOSTI

Študije slovenske identitete po razpadu A-O monarhije in nastanku Kraljevine SHS bodo v slovenski histografiji popolna novost in bodo temeljile na raziskavah primarnih arhivskih virov, časniškega gradiva ter tuje in domače literature, poleg uporabe klasičnih metodoloških načel pa bo zasnovana tudi na vključevanju in uporabi najsodobnejših orodij, ki temeljijo na umetni inteligenci.

3. ŠTUDIJSKI PROGRAM

Predvideni študijski program podiplomskega študija v katerega se bo mladi raziskovalec vpisal v študijskem letu 2024/2025:

Zgodovina - doktorski študij na FF UM.

4. OPIS DEL IN NALOG

Dela in naloge mladega raziskovalca bodo:

- proučiti tujo in domačo znanstveno literaturo;
- proučiti časniško gradivo na področju Kraljevine SHS/Jugoslavije, memoarske zapise, ter še zlasti primarno arhivsko gradivo;
- v okviru doktorskega študija na FF UM bo opravil vse študijske obveznosti in v okviru študentske izmenjave bival semester na eni zmed evropskih univerz;
- pripravil in zagovarjal bo doktorsko disertacijo;
- aktivno bo sodeloval samostojno in v soavtorstvu na domačih in mednarodnih simpozijih;
- objavljaj bo samostojno in v soavtorstvu izsledke raziskovalnega dela v domačih in tujih visoko indeksiranih znanstvenih publikacijah;
- sodeloval bo v pedagoškem procesu na Oddelku za zgodovino FF UM.
- vključen bo v delo Oddelka a zgodovino, raziskovalnim programom in programskim jedrom in uredništvom visoko indeksirane znanstvene revije Studia historica Slovenica.

5. ZAHTEVANA STOPNJA IZOBRAZBE

Druga stopnja

6. ZAHTEVANA SMER IZOBRAZBE

Zgodovina ali dvopredmetni študij, od katerih mora biti eden neobhodno zgodovina

7. KLASIFIKACIJSKI SRV

1703 Magistrsko izobraževanje

8. KLASIFIKACIJSKI P

2251 Zgodovina

9. ZAHTEVANA ZNANJA

Poznavanje dediščinske znanosti in priporočljivo poznavanje umetne inteligence.

10. ZAHTEVANI POSEBNI POGOJI

Poznavanje dela z primarnimi arhivskimi viri.

11. ZAHTEVANI JEZIKI

Slovenščina, nemščina, angleščina, srbščina (cirilica), hrvaščina.

12. ZAHTEVANE DELOVNE IZKUŠNJE

Priporočljive.

13. PREDVIDENO PODOKTORSKO USPOSABLJANJE

V okviru doktorskega usposabljanja bo mladi raziskovalec aktivno sodeloval pri pripravah prijav na domače in tuje projekte in si tako pridobil potrebno znanje in veščine za prijave raziskovalnih projektov po končanem doktorskem usposabljanju.

Podpis mentorja:

_____

Podpis vodje raziskovalnega programa:

_____

Ime in priimek dekana oz.
pooblaščenih oseb³:

prof. dr. Darko Friš, dekan FF UM

Podpis dekana oz. pooblaščenih oseb:

_____

Kraj in datum:

Maribor, 3. 2. 2025

Kliknite ali
tapnite
tukaj, če
želite vnesti
datum

Žig:

³ Program usposabljanja podpiše dekan članice, na kateri bo potekalo usposabljanje MR.